

به نام خداوند جان و خرد

چرا چوپان نباشیم

مقدمه

محمد صادق کرم زاده دیزجی

شابک	۵۰۰۰ ریال: ج. ۱. ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۷۶-۸۷-۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۵۵۸۳۵۵
عنوان و نام پدیدآور	چرا چوپان نباشیم / محمدصادق کرمزاده دیزجی
مشخصات نشر	تهران: انتشارات با من، ۱۳۹۵-
مشخصات ظاهری	ج: مصور (رنگی).
یادداشت	کتابنامه
موضوع	چوپانی
موضوع	Pastoral systems
موضوع	چوپانی -- تاریخ
موضوع	Pastoral systems -- History
موضوع	چوپانی -- ایران -- تاریخ
موضوع	Pastoral systems -- Iran -- History
رده بندی دیویی	۰۸۴۵-۳۶
رده بندی کنگره	۱۴۰۰۰۰ ۱۳۹۰۰۰ ۹۴۰۰۰ / ج
سرشناسه	کرم: احمد زحی، محمدصادق، ۱۳۳۹ -
وضعیت فهرست نویسی	فیا
عنوان کتاب	چرا چوپان نباشیم
پدیدآورنده	محمدصادق کرمزاده دیزجی
ناشر	با من
شمارگان	۱۰۰۰
نوبت چاپ	اول، ۱۳۹۵
صفحه آرای	خدمات نشر دنا (مرضیه باقری) ۰۹۳۵۸۱۳۵۸۵۹
طراحی جلد	خدمات نشر دنا (علیرضا احمدی) ۶۶۱۳۳۹۹۶
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۷۶-۸۷-۲
قیمت	۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۹.....	چوپان در فرهنگ و ادب ایران
۲۵.....	رسم‌های چوپانی
۲۸.....	مفاخری به نام چوپان
۳۳.....	چوپان و عشق
۳۹.....	دین - طبیعت و چوپان
۴۵.....	نگاه رهبری به طبیعت و تاثیر چوپان در آفرینش این نگاه
۶۱.....	اصطلاح‌های چوپان
۶۷.....	سخن چوپان
۷۳.....	منابع

چوپانی یکی از قدیمی‌ترین مشاغل بشری و پیشه‌ای پر رمز و راز در بین شغل‌های مرتبط با انسان است و بسیاری از پیامبران الهی در بخشی از عمر خود، چوپانی را تجربه کرده‌اند. پیامبرانی چون حضرات ابراهیم و ایوب، یعقوب، شعیب، موسی و سایر انبیاء (علیهم‌السلام) خدا بر آنان باد. چوپانی خارج از یک شغل عادی، به دلیل داشتن ظرافت‌ها و لطافت‌های خاص به عنوان آموزشگاهی برای رسیدن به مدیریت فکری و کرامت عملی فرد و جامعه به حساب می‌آید. چرا که ریبایی‌های انسان خارج از سازمان نظام‌مند هستی در گرو کرامت انسان است، کرامتی که از سوی خداوند به انسان هدیه شده است. ما رزندگان را بسیار گرمی داشتیم و آن‌ها را بر مرکب در دریا و سوار کردیم و از پاکیزه‌ها روزی دادیم و بر بسیاری از مخلوقات خود برتری بخشیدیم^۱.

لباس کرامت به دلیل لیاقتی که در روز انسان قرار داده شده بر او پوشانده می‌شود^۲: به طبع مسئولیت‌هایی نیز بر او مترتب می‌شود تا برای کسب جایگاه حقیقی خلیفه الهی، خود را بسازد.

۱. (وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَخَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ النَّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا. سوره اسراء، آیه ۷۰)

۲. (إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً. سوره بقره، آیه ۳۰)

حدیث: (من عرف نفسه فقد عرف ربه) کند، بنا بر این اگر شناخت، از خود به شناخت خدا رسیده، و به راستی خلیفه روی زمین و شایسته مقام رهبری (نبوت، رسالت و امامت) می‌گردد. همانند موسی (ع) که عصای او تکیه‌گاه، راهنمای گوسفندان، شکافنده دریا و سنگ، نابودکننده سحر ساحران و زمینه ملاقات در طور سینا می‌گردد. در گذر زمان همان عصا به ابزاری دفاعی، وسیله‌ای ورزشی و برتر از همه به ابزار هدایت نابینایان برای مسیریابی تبدیل می‌گردد.

احادیث نیز هایل فرزند آدم را چوپانی معرفی می‌کنند که هدیه و احسان او بدرگاه خداوندی مورد قبول واقع شد.^۱ تاریخنامه ایران (شاهنامه) سابقه چوپانی بابا هوشنگ، دومین پادشاه ایران زمین، گره می‌زند...

جدا کرد گاو و خر و گوسفند / ز آویز بد آنچه بد سودمند

هوشنگ بعد از شناخت آتش و بهره‌گیری از ملزات، حیوانات را به ترتیب نفع‌رسانی انتخاب و چگونگی پرورش و بهره‌گیری از آنها را

۱. شرح غررالحکم، ج ۵

۲. (سوره طه ۱۸-اعراف ۱۶۰-بقره ۶۰-شعرا ۶۳-اعراف ۱۰۷ و ۱۱۷-نحل ۱۰-

قصص ۳۱-طه ۲۹)

۳. (طبری، ج ۱، قصص: ۲۶، طه: ۱۸، طبری، ج ۱، رسولی محلاتی،)

به مردم آموخت... این آموختن مستلزم بوجود آمدن شغل چوپانی بود. چوپان و چوپانی همواره یکی از نقش‌های مهم در حیات بشری بوده و این نقش نیازمند یک محافظ آگاه، نیرومند، دلاور، و با عاطفه است. وجود این خصلت‌ها در چوپان نتیجه‌اش توسعه سرمایه و آرامش اجتماعی است. بنابراین چوپان مانند مرزبانی فارغ از قیل و قال زندگی، همواره دل در گرو کار خود داشته و در طول تاریخ، دام و چوپان در هرم اقتصادی جزء ارکان اقتصادی کشور محسوب و منزلتی خاص پیدا می‌کند.

ضرورت تاریخی که امروزه این عضو زحمت‌کش اجتماعی، ولی در حاشیه مانده، را دوباره به‌سازیم و جایگاه اقتصادی - توسعه‌ای او را پس از نقد و بررسی به‌کار بازگیرانیم چوپان سنتی را به آبادگر زمین و تولیدکننده‌ای صنعتی، پایدار تبدیل کنیم. این نوشته تلاش دارد به عنوان یک کارگاه آموزشی همراه و زمینه‌ای برای ارتباط چوپان با محققین و تصمیم‌گیران باشد.

چوپان در فرهنگ و ادب ایران

کلمه چوپان (çoban) یا واژه شبان در زبان پهلان با چوپان هم‌ریشه و به معنی نگهبان گاو و گوسفند است. واژه چوپان در بیشتر زبان‌های موجود دنیا (آلبانی، ارمنی، آذری، بلغاری، کروی،

ترکی، ازبکی و چندین زبان دیگر) با همان لفظ (چوپان) یا قرین به آن تلفظ می‌شود.

شاعران و سخنوران آفرینش‌های فرهنگی، داستانی، اساطیری و اشعار خود را به چوپان آراسته و تکمیل کننده سخن خود دانسته‌اند. شاهنامه چوپان را مشاور (رستم) در انتخاب (رخش)، (نرگس) چوپان رومی را کمک‌کننده لهراسپ و چوپانی به نام (کبوده) را امام اطلاق رانی تحولات نظامی منطقه به (افراسیاب) معرفی می‌کند. در داستان‌های یزدگرد، اسکندر، بهمن، لهراسپ، سیاوش، گرشاسب به طبع جداگانه، چوپان ایفای نقش می‌کند (ساسان چهارم) نوه (بهمن) به سر پیاز (بابک) بود را به عنوان پایه‌گذار سلسله ساسانیان می‌شناسند.

که ساسان شبان و شبان‌زاده بود نه بابک شبانی بدو داده بود

مولانا در دفتر دوم مقام معنوی چوپان را در ارتباط با خداشناسی به جایی می‌برد که خداوند برای آوردن خاطر شدن چوپانی که به زبان ساده مدح و ثنای خدا را می‌برد، خداوند رسول خود بر موسی می‌فرستد و می‌فرماید: من خدا پذیرنده شیوه نباشی چوپان هستم و تو برای وصل کردن آمدی نی برای فصل کردن آمدی. مولانا در دفتر ششم دوباره به علت چوپانی انبیا اشاره می‌کند.